

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

ДО
Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СТОЛИЧНИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ДОКЛАД

от

Благородна Здравкова – заместник-кмет на Столична община – направление
„Култура, образование, спорт и младежки дейности“

Относно: приемане на Общинска програма „Библиотека в детската градина“

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПЕТРОВ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Функционалната грамотност на децата и младите хора в България е сред най-сериозните предизвикателства пред образованието и развитието на човешкия капитал. Според данните от международното изследване PISA 2022, **53% от 15-годишните ученици в България са функционално неграмотни**, а по Индекса за човешкия капитал на Световната банка дете, родено в България през 2020 г., може да реализира едва **61% от потенциала си** при достигане на пазара на труда заради средата, в която расте.

Функционалната неграмотност има дългосрочни ефекти – понижено качество на работната сила, затруднения в критическото мислене, уязвимост към дезинформация, по-ниско участие в обществените процеси и влошено качество на живот. Научните изследвания недвусмислено доказват, че **основите на грамотността се поставят в ранна възраст**, а инвестициите в ранното детско развитие са с най-висока възвръщаемост (Хекман).

Ключов фактор за ранното когнитивно и езиково развитие е **четенето за удоволствие**, което изгражда речников запас, логическо мислене, емоционална интелигентност, социални умения и любопитство към света.

Столична община е първата община в България подписала Националния пакт за четенето през 2024 г. Пактът е обединение на организации, компании и държавни институции, които вярват, че четенето е стратегически ресурс за развитието на България. Чрез съвместни усилия той цели да промени средата и да изгради Национален план за четенето – дългосрочна рамка, която ще постави четенето в центъра на политиките за образование, култура, икономика и човешки капитал. Пактът създава национална инфраструктура на четенето – цялостната система от институции, специалисти, ресурси и политики, които осигуряват подкрепа за развитие на грамотността от ранното детство и през целия живот, като същевременно предотвратява функционалната неграмотност, стимулира ключови умения и насърчава социалното включване.

Програмата „Библиотека в детската градина“ отчита тази необходимост и предлага създаване на **мини библиотеки с висококачествени книги** във всички общински детски градини на територията на Столична община – общо **до 202 детски градини**, обхващащи приблизително **38 000 деца** на възраст от 3 до 7 години. Програмата се основава на доказан модел, разработен от фондация „Четене“ и фондация „Детски книги“, и е валидирана чрез 5-годишен пилотен проект в ДГ № 29 „Слънце“, София, който показва значимо подобрене в езиковите умения, интереса към книгите и училищната готовност на децата.

Библиотеките в детските градини **не функционират като традиционни заемни библиотеки**, а като инструмент за взаимодействие – между децата и педагозите, между децата и техните родители, между семейството и образователната институция.

Значение на четенето в ранната възраст

Световните научни доказателства показват, че децата, израснали в среда, богата на книги, развиват:

- по-богат речник и по-добри езикови умения;
- умения за разбиране на текст, причинно-следствени връзки и логическо мислене;
- по-развита емоционална интелигентност, емпатия и толерантност;
- социални умения, концентрация и умения за сътрудничество;
- креативност, въображение и когнитивна устойчивост.

Методология на програмата – диалогично четене

Програмата използва доказано ефективния метод **диалогично четене**, при който децата участват активно чрез въпроси, прогнози, коментари и свързване на съдържанието със собствения си опит. Това води до по-дълбоко осмисляне, по-висока активност и по-уверени комуникационни умения.

Цели на програмата

Обща цел:

Да подпомогне цялостното развитие на децата чрез достъп до качествени книги и стимулираща среда за ранна грамотност.

Специфични цели:

- езиково, когнитивно и социално-емоционално развитие чрез ежедневен достъп до книги;
- интегриране на четенето като естествена част от ежедневието в детската градина;
- укрепване на връзката между семейството и детската градина;
- създаване на устойчив модел за насърчаване на ранната грамотност и подготовката за училище.

Основни елементи на програмата

1. **Мини библиотека във всяка детска градина** – до 100 внимателно подбрани книги, съобразени с възрастта и интересите на децата.
2. **Обучение за учители** – въвеждане в диалогичното четене и работа с книги в ежедневната практика.
3. **Материали и работа с родители** – ресурси, насоки и материали за четене у дома, включително брошури, читателски метри и др.

Бюджетна рамка

На база приложените разчети:

- **Обучения на персонала** – 60 600 лв.
- **Материали за родители** – 152 000 лв. (38 000 деца × 4 лв.)
- **Книги за мини библиотеки** – 222 200 лв., осигурени от остатъка по Постановление № 79 / 13.04.2016 г.

Обща стойност: до 434 800 лв., от които **212 600 лв. от бюджета на дирекция „Образование“**, а останалите – от целеви средства по Постановление № 79.

Предвижда се до края на календарната година, книгите и останалите материали да бъдат закупени от желаещите детски градини, както и да бъде изготвен график на обученията за 2026 г. Обученията ще се проведат от:

Валентина Стоева – съосновател на фондация "Четене", носител на званията „Посланик на библиотеките“ (ББИА) и „Рицар на книгата“ (АБК), основен координатор на Национална награда „Бисерче вълшебно“, докторант по специалност "Теория на четенето" в СУ "Св. Климент Охридски", съпредседател на европейската мрежа за грамотност EURead.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 и т. 23 от Закона за

местното самоуправление и местната администрация предлагам на Столичния общински съвет да бъде взето следното решение:

Приема Общинска програма за създаване на библиотеки в общински детски градини на територията на Столична община "Библиотека в детската градина".

Благородна Здравкова
зам.-кмет на Столична община
20.11.2025
~~Благородна Здравкова~~
заместник-кмет на Столична община
направление „Култура, образование,
спорт и младежки дейности“

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска № 33, Тел. 02/93 77 591, Факс 02/98 70 855, e-mail:
info@sofiacouncil.bg, <http://www.sofiacouncil.bg>

ПРОЕКТ!

РЕШЕНИЕ № _____

на Столичния общински съвет
от _____ 2025 година

За приемане на Общинска програма „Библиотека в детската градина“

На основание: чл. 21, ал. 1, т. 6, т. 12 и т. 23 от Закона за местното самоуправление и местната администрация

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Приема програма “Библиотека в детската градина” на Столична община, съгласно Приложение № 1 към настоящото решение.
2. Утвърждава средства в размер на 216 600 /двеста и шестнадесет хиляди и шестстотин/ лева за реализиране на Програмата “Библиотека в детската градина”.
3. Средства в размер на 216 600 /двеста и шестнадесет хиляди и шестстотин/ лева за реализиране на програмата “Библиотека в детската градина” се осигуряват от бюджета на Столична община, функция “Образование”, които представляват неизразходван остатък от нереализираните дейности до настоящия момент по Програмата „AI-технологии в училища” и наличен остатък по Програма „Учим се заедно”.

Доклад до Столичен общински съвет относно приемане на Общинска програма „Библиотека в детската градина”. Документът е подписан с КЕП. До адресата се изпраща чрез АИССО

4. Възлага на заместник-кмета на Столична община в направление "Култура, образование, спорт и младежки дейности" да създаде необходимите условия за реализиране на програмата.

Настоящото решение е прието на заседание на Столичния общински съвет, проведено на 2025 г., Протокол..... от и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

Председател на Столичния общински съвет:

Юрист от администрацията на Столична община:

Iolita

Digitally signed by
Iolita Mihaylova

IOLITOVA

10:22:34 +02'00'

Програма на Столична община
„Библиотека в детската градина“

1. Обосновка

53% от 15-годишните в България са функционално неграмотни (PISA 2022). Дете, родено в България към 2020 година, може да отключи едва 61% от потенциала си при достигане на пазара на труда заради средата (Индекс за човешкия капитал, Световната банка).

- Функционалната неграмотност води до понижено качество на работната ръка, липса на критическо мислене, невъзможност за осмисляне на последиците от действията, агресия и уязвимост към дезинформация, влошено качество на живот.
- Основите на грамотността се полагат **от най-ранна възраст**. Там възвръщаемостта на инвестициите е най-голяма, както е потвърдено и от икономиста Джеймс Хекман.
- Науката доказва: **четенето за удоволствие** е ключово за развитие на функционална грамотност и всички други видове грамотности (медийна, финансова, здравна и др.). Програмата **„Библиотека в детската градина“** има за цел да създаде обогатена среда за ранно детско развитие чрез книгите и четенето. Във всяка участваща детска градина (до 202, всички общински детски градини на територията на Столична община) се създава **малка, внимателно подбрана колекция от висококачествени детски книги**, съобразени с възрастовите особености и интересите на децата.

Тази библиотека **не функционира като традиционна заемна библиотека**. Тя е **инструмент за взаимодействие** – между деца и педагози, между деца и родители, между семейството и детската градина. Книгите стават част от ежедневието на децата (приблизително 38 000 деца ще бъдат обхванати), а четенето – естествен, приятен и интегрален елемент от средата.

2. Значение на четенето в ранна възраст

Световните научни изследвания доказват, че четенето в ранното детство е един от най-силните фактори за бъдеща грамотност, академична успех и социално-емоционално развитие.

Когато децата растат в среда, богата на книги, те развиват:

- **Богат речников запас** и по-добри езикови умения.
- **Разбиране на логически и причинно-следствени връзки.**
- **Емоционална интелигентност** – разпознаване и управление на емоциите, емпатия, толерантност.
- **Социални умения** – слушане, изчакване на ред, споделяне, сътрудничество.
- **Креативност и въображение**, които стимулират цялостното когнитивно развитие.

3. Методология: Диалогично четене

В основата на програмата стои **методът на диалогичното четене** – доказано ефективен подход за развитие на езикови, когнитивни и комуникативни умения при деца в предучилищна възраст.

При диалогичното четене възрастният:

- задава въпроси,
- коментира заедно с детето,
- насърчава прогнозирането и разсъжденията,
- свързва съдържанието с личния опит на детето.

Така децата са **активни участници**, а не пасивни слушатели.

Проучванията показват, че този модел води до:

- по-добро разбиране на съдържанието,
- по-дълбоко осмисляне на думите,
- по-смела и уверена комуникация.

Методът е **комбиниран с други валидирани практики**, разработени и прилагани от екипа на фондация „Четене“, адаптирани към нуждите на българските деца и съобразени с националната нормативна рамка.

4. Цели на програмата

Обща цел

Да подпомогне цялостното развитие на децата чрез осигуряване на достъп до качествени книги и стимулираща среда за ранна грамотност.

Специфични цели

1. Да създаде условия за езиково, социално и емоционално развитие чрез ежедневен достъп до книги.

2. Да обогати ежедневието в детската градина с приятни, спокойни и стимулиращи четивни моменти.
3. Да укрепи връзката между семейството и детската градина чрез насърчаване на четенето у дома.
4. Да изгради устойчив модел за насърчаване на възникващата грамотност и подготовката за училище.

5. Основни елементи на програмата

5.1. Мини библиотека за всяка детска градина

- До 100 книги, подбрани според:
 - възрастово развитие,
 - качество на текста и илюстрациите,
 - разнообразие: художествени, нехудожествени, познавателни, емоционални, образователни.
- Тематично покриване на различни области от света на детето.
- Подбор извършен от експерти по ранна грамотност.

5.2. Обучение за учители

- Въвеждане в диалогичното четене.
- Практическо приложение в ежедневието.
- Работа с групи с различни потребности.
- Методи за ангажиране на децата по време на четене.

5.3. Материали и работа с родители

- Печатни и дигитални материали с практични съвети.
- Насоки за четене у дома.
- Създаване на култура на четене в семейството.

6. Целеви групи

- **Децата от 3 до 7 години**, частично приложимо и за деца в яслена възраст.
- **Педагогически специалисти** и помощен персонал.
- **Родители** и настойници.

7. Очаквани резултати

За децата:

- По-богат речников запас.
- По-добра езикова и когнитивна подготовка за училище.
- По-уверени, любознателни и емоционално стабилни деца.
- Повишено внимание, концентрация и социални умения.

За учителите:

- Разширени професионални компетентности.
- Нови, приобщаващи и ефективни методи за работа.
- Подобрена педагогическа среда.

За родителите:

- Повече споделени моменти на близост.
- Повече увереност и знания как да подпомагат детето.

За общността:

- Детската градина като център на четенето.
- Повишена култура на грамотност.
- Устойчив модел с потенциал за разширяване в цялата община.

8. Бюджетна рамка

(за 1 детска градина)

Разход	Стойност
Закупуване на ~70 книги, за които предварително ще бъдат изпратени препоръчителни списъци	1 100 лв., осигурени от остатъка от средства по ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 79 на МС от 13.04.2016 г. за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, разпределени по равно между детските градини с решение на работна група
Обучение на педагогическия екип	300 лв. – включва 3 бр. обучения и тренинги на екипа
Материали за всяко семейство	4 лв. за брошура с информация за ползите от четенето и съвети (24 с., А5 формат) + читателски метър + стикер "Четящ дом" + торбичка

Обща стойност:

до 212 600 лв. от бюджета на дирекция „Образование“ в Столична община, в т.ч. 60 600 лв. за обучения на персонала във всички 202 детски градини на територията на Столична община; 152 000 лв. за материали за родителите на всяко дете (38 000 деца), посещаващо общинска детска градина;

222 200 лв. за закупуване на пакет детски книги (осигурени от остатъка от средства по ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 79 на МС от 13.04.2016 г. за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, разпределени с решение на работна група

9. Ползи за общината

- Дългосрочна инвестиция в детското развитие и образована бъдеща работна сила
- Насърчаване на равен достъп до ресурси и качествено образование
- Повишаване на видимостта на общината като партньор в образованието, културата и дейностите, насочени към деца и младежи
- Възможност за участие в изпълнението на Целите за устойчиво развитие (ЦУР) — особено ЦУР 4: Качествено образование
- Дейност в подкрепа на Националния пакт за четенето, в който Столична община е първата включила се община в България.

10. Възможности за разширено партньорство

- Скалиране на програмата за повече детски градини
- Създаване на тематични библиотеки — по интереси, култура, екология и др.
- Съвместно разработване на нови инициативи, свързани с четене и ранно образование

11. Обобщение

„Библиотека в детската градина“ е инициатива, която обединява най-добрите научни практики, опит на специалисти и нуждите на съвременните деца. Програмата създава трайни предпоставки за развитие на грамотността, комуникацията и емоционалната интелигентност — основи за успешен и уверен старт в живота.

Програмата е **отворена за участие на всички детски градини**, които вярват, че **четенето е най-добрият старт за всяко дете**.

Препоръчителен списък на стойност 1100 лв.

Заглавие	Автор
Малкото паяче Отвратко: Да поиграем на училище	Диана Амфт
Малкото паяче Отвратко: Сестричката	Диана Амфт
Малкото паяче Отвратко: Рожден ден	Диана Амфт
Малкото паяче Отвратко	Диана Амфт
Плум пътешества по света	Таня Макартни
Чудните приказки на дядо. Край огъня	Карин-Мари Амио
Пако и рокът	Магали льо Уш
Жирафът, пеликанът и аз	Роалд Дал
Българските народни приказки. Ключ към емоциите на децата	Надежда Милева
Най-добрата мама на света	
Речник на добрите обноски	
Пако на опера	
Грузулак	Джулия Доналдсън
Къде е мама?	Джулия Доналдсън
Зог	Джулия Доналдсън
Кучето детектив	Джулия Доналдсън
Съчко	Джулия Доналдсън
Елмър на кокили	Дейвид Маккий
Птиче село	Катина Недева
Роузи Ревер, инженер	
От сърце - Книга за доброта	
Ема - Един прекрасен ден	Десислава Йорданова
Лиско Лис и приятели в една история с картини	Слави Стоев
Лиско Лис и приятели в една черно-бяла история (твърди корици)	Слави Стоев
Рафълс и новото зелено нещо	Дейвид Мелинг
Рафълс и малките сладки котенца	Дейвид Мелинг
Випс при поточето	
Ти имаш неповторима дарба	Оливие Клер
Мечката и дървата	за начинаещи читатели и слушатели
Уни и Уилбър: Обикалят света	Валъри Томас
Уни и Уилбър. В Космоса	Валъри Томас
Голямото бягство на зебрата	Каатрин Ръндъл
Римушки, залъгалки и игралки	развиващи задачи
Пляс-пляс, ръчички! Трон-трон, крачета!	развиващи задачи
Динозавърът, когото всички обичаха	
Защо? Какво? Как? Енциклопедия за най-малките: Отиваме на зъболекар	
Приказки за деца над 2 години	

Как Финдъс развесели тъжния Петсън	Свен Нордквист
Петсън и Финдъс спят на къмпинг в двора	Свен Нордквист
Палачинковата торта за рождения ден на Финдъс	Свен Нордквист
Как Финдъс се загуби, когато беше малък	Свен Нордквист
Писма от експедициите на Феликс	
Нови писма от Феликс	
Писма от Феликс за едно приказно пътешествие	
Защо? Какво? Как? – Безопасното движение	
Раче Юначе	Цвета Брестничка
Небивалици с буквите от А до Я, твърди корици	Цвета Брестничка
Малката сова и други нощни животни	
Джаспър и Чорльо: По следите на златния кокал	Никола Колтън
Джаспър и Чорльо	Никола Колтън
Моята голяма книга с приказки – Книга 1	
Защо? Какво? Как? Енциклопедия за деца над 4 години: Часовникът и времето	
Горският оркестър свири Вивалди	
Приказки от цял свят. Сборник с 10 народни приказки от цял свят	
Време е за сън	Деби Глиори
Първи ден в детската градина	Деби Глиори
Цветна бъркотия	Евгения Войнова
Осем истории за Коледа	Астрид Линдгрен
Мис Моли и училището по самоувереност	
Мис Моли и училището по щастие	
Ягодка Петрова излиза на разходка	
Мис Моли и училището по доброта	
Аз се уча да чета: Той ме тормози	
Аз се уча да чета: Люси не умее да губи	
Много гладната гъсеница	
Ваканцията на Дядо Коледа (меки корици)	
Моли (меки корици)	
Малка енциклопедия на първите Защо	
Случаят с изгубеното яйце (Пийт и Боб – кучетата детективи)	
Ученето е забавно: Инженерство	
Ученето е забавно: Наука	

Допълнителен списък на стойност 500 лв., който детската градина може да закупи със собствени средства

Случаят с лакомника (Пийт и Боб – кучетата детективи)	
Коледата на Моли (меки корици)	
Можем ли наистина да помогнем на пчелите?	
Аз се уча да чета: Елеонора не си дава нещата	

Доклад до Столичен общински съвет относно приемане на Общинска програма „Библиотека в детската градина“. Документът е подписан с КЕП. До адресата се изпраща чрез АИССО

Шумна зимна дрямка (Аз и другите)	
Всичко за страховете и тревогите	
Упунa Утъркули в света на изобилието	Таня Петкова
Горският оркестър свири Чайковски	
Първи въпроси и отговори: Откъде идва водата?	
Джаспър и Чорльо: Сценична треска	Никола Колтън
Джаспър и Чорльо: Голямата кулинарна кражба	Никола Колтън
Бозайниците (Фют)	Брита Текентруп
Мумин и новият приятел	по мотиви от творчеството на Туве Янсон
Грозното патенце	за начинаещи читатели и слушатели
Фигури	Слави Стоев
Ана Ана: Не искам да съм принцеса!	
Ернест (Зайчето, което познаваше звездите)	Кара Кармина
Чистофайникът Пийт	Емили Гравет
Финансова грамотност за деца с Пеги и Мози – книга 1	Младен Запрянов
Малкото паяче Отвратко: Ваканция на село	Диана Амфт
Малкото паяче Отвратко: Почивка на морето	Диана Амфт
Енциклопедия на музикалните инструменти	Щепанка Секанинова
Конфитюрът на Малина	Светла Радивоева
Спаси ме от боклука: Един домат разказва	Биляна Константинова
Лиско Лис и приятели в една сърдита история (твърди корици)	Слави Стоев
Гневът (Кратките истории на Филиоза)	Виржини Имуген
Приключенията на Франклин и неговите приятели	
Крокодилът, който дойде за вечеря	
Защо? Какво? Как?: Енциклопедия за деца над 4 години: Чудесата на природата	
Гората на Мечо: Един забравим ден в гората	